

Plan for næringsutvikling

Gjesdal kommune

Innhold

Innledning	3
Fakta	3
Kommunens roller innen næringsutvikling.....	4
Satsingsområder	4
Arbeidsplasser i hele kommunen.....	5
Et levende sentrum.....	5
Videreutvikling av etablerte næringsområder.....	5
En region i utvikling.....	5
Strategiske grep	6
Samarbeid	6
Stedsutvikling	6
Bygge på våre fortrinn	6
Utnytte offentlige virkemiddel.....	7
Flest mulig i arbeid	7
Handlingsplan	7
Samarbeid	7
Stedsutvikling	9
Bygge på våre fortrinn	9
Utnytte offentlige virkemiddel.....	10
Flest mulig i arbeid	10

Innledning

Kommuneplanen er kommunens overordna styringsdokument, denne består av flere deler. En samfunnsdel, en arealdel og en handlingsdel (HØP – handlings og økonomiplan). I tillegg til disse skal det i løpet av første året i hver kommunestyreperiode vedtas en planstrategi. Planstrategien sier noe om planbehovet i perioden, hvilke planer som skal revideres og hvilke nye planer det er behov for.

Næringsstrategien er en temaplan som bygger på de overordnede føringene i kommuneplanen. I kommuneplanens samfunnsdel fremgår det blant annet at kommunen skal:

- arbeide for at det skal være attraktivt å drive næring i Gjesdal
- legge til rette for at næringsdrivende kan skape bærekraftige arbeidsplasser
- arbeide helhetlig og målrettet med næringsutvikling

Visjonen vår «Bedre sammen» handler om å bygge fellesskap. Sammen finner vi løsninger som gjør oss i stand til å utføre samfunnsoppdraget på en best mulig måte. «Bedre sammen» peker ikke bare på at vi må samhandle på tvers av tjenesteområder, men at vi også må inkludere eksterne som for eksempel næringsdrivende i vårt arbeid.

Vi arbeider med å følge opp FNs 17 bærekraftsmål i vår arealforvaltning, samfunnsplanlegging og tjenesteyting. Å fremme næringsutvikling er viktig for å styrke den økonomiske bærekraften i kommunen. Samtidig er høy sysselsetting en nøkkelfaktor for god folkehelse og sosial bærekraft.

I arbeidet med å lage næringsstrategien har det vært lagt opp til bred medvirkning både i organisasjonen og blant innbyggere, næringsdrivende, interesseorganisasjoner, nabokommuner med flere.

I Gjesdal kommune er det mange ulike næringsinteresser og det har vært viktig å lage en strategi som favner bredt. Vi ser samtidig at de ulike næringsinteressene kan ha ulike behov og at samarbeid, «Bedre sammen» gjelder også her.

Landbruksnæringen er en næring som fort kan komme i en skvis, de skal produsere mat og drive en lønnsom bedrift samtidig er de eiere av store arealer som andre ser som viktige for utvikling av sine næringer. Denne problemstillingen er ikke tatt opp spesielt i næringsstrategien da det er omtalt i andre planer som kommuneplanens arealstrategi, kommuneplanens arealdel, landbruksplanen mm. Det arbeides også med en egen jordvernstrategi.

Fakta

Gjesdal kommune er en del av det felles bo- og arbeidsmarkedet i Sør-Rogaland, noe som underbygges av høye pendlertall for Gjesdal. Det betyr at Gjesdal i stor grad påvirkes av utviklingen i vår region, hvor olje- og gassindustrien i lang tid har

vært den store driveren. Det er en forventning om at olje- og gassindustrien vil stå ovenfor avtagende investeringer. Det betyr at næringslivet i vår region må gjennom en omstillingsprosess for å kunne opprettholde en høy næringsaktivitet.

I henhold til Statistisk Sentralbyrå var ved utgangen av 2024 6.667 arbeidstagere bosatt i Gjesdal, av disse pendlet ca 64 % ut av kommunen. Statistikken viser også at det var 4.196 antall arbeidsplasser i Gjesdal, og innpendlingen knyttet til disse utgjør ca 44 %.

Kunnskapsgrunnlag om næringsliv og sysselsetting i Gjesdal finnes på www.gjesdal.kommune.no/planer

Kommunens roller innen næringsutvikling

Vår organisasjon og våre tjenester påvirker lokal næringsutvikling på mange måter. Vi er en stor arbeidsgiver, gjør betydelige innkjøp av varer og tjenester, utdanner morgendagens arbeidstagere, bidrar med arbeidskraft gjennom omskolering og integrering, tilrettelegger og drifter infrastruktur, og er lokal plan- og forvaltningsmyndighet, for å nevne noen områder.

Kommunen kan ha flere roller som næringsutvikler, vi kan for eksempel sees på som:

- **Forvalter** – Ivaretar lover og regler.
- **Tilrettelegger** – Sørger for at våre tjenester bidrar til næringsutvikling.
- **Initiativtaker** – Iverksetter, og eventuelt gjennomfører, oppgaver og prosjekter.

Som kommune er det viktig at vi forstår vår rolle og vårt handlingsrom for å stimulere til lokal næringsutvikling, og at vi framsnakker lokale muligheter og lokalt næringsliv.

Kommunen har flere roller innen lokal næringsutvikling, man må samtidig forholde seg til statlige og regionale føringer. Hvert 4. år vedtas «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging» og disse følges opp på regionalt nivå. De regionale planene legger sterke føringer på temaer som blant annet handelsetablering og parkering. Både administrasjon og politikere har en viktig rolle i å delta i dette arbeidet for å bidra til best mulig løsninger for næringslivet og innbyggere i Gjesdal.

Satsingsområder

Næringslivet i Gjesdal er fordelt på mange bransjer, og vi vektlegger derfor fire satsingsområder som går på tvers av ulike bransjer fremfor å peke på enkelte sektorer.

Arbeidsplasser i hele kommunen

Gjesdal kommune skal arbeide for at det er mulig å etablere og drive næring i store deler av kommunen. Et viktig virkemiddel for å oppnå dette er å tilrettelegge for gode bomiljø i kommunens tettsteder. Det vil påvirke både tilgang på lokal arbeidskraft og lokal etterspørsel etter varer og tjenester. Kommunen må også bruke sitt handlingsrom som tilrettelegger og bidra til å synliggjøre tilbud.

I kommuneplanens arealstrategi fremkommer det noen viktige prinsipper:

Vi skal unngå omdisponering av matjord og nedbygging av natur, samtidig som vi skal arbeide etter lokaliseringsprinsippet «rett virksomhet på rett sted». Det innebærer at vi skal lokalisere næringsvirksomheter og tjenester i områder som passer med areal- og transportbehovet. I tråd med arealstrategien i kommuneplanen sin samfunnsdel skal virksomheter med mange arbeidsplasser og besøkende være sentralt plassert, mens virksomheter med stort arealbehov for færre arbeidsplasser og besøkende skal plasseres mindre sentralt.

Et levende sentrum

I tråd med kommuneplanens arealstrategi skal vi prioritere sentrumsnær utbygging med nær tilknytning til kollektivtilbud på Ålgård, for å bygge opp om Ålgård sentrum som vårt kommunesenter. Vi skal bygge videre på det gode engasjementet fra arbeidet med sentrumsplanen og realiseringen av den, og arbeide for å videreutvikle et sentrum som er attraktivt både for å bosette seg i og å besøke.

Vi vil også arbeide videre med å tilpasse sentrumsplanen til endringene i samfunnet, og vurdere hvordan sentrum og Myrå-området kan utvikles best mulig når E39 legges om.

Videreutvikling av etablerte næringsområder

Nasjonale og kommunale føringer tilsier at kommunen skal forholde seg til avklarte næringsarealer i kommuneplanen, og se på muligheter for fortetting, gjenbruk og transformasjon av allerede utbygde arealer. I lys av dette er det viktig for kommunen å være en bidragsyter til at våre etablerte næringsområder på Opstad, Skurve, Oltedal og Gilja kan videreutvikles på en best mulig måte.

En region i utvikling

En høy andel av kommunens innbyggere pendler ut av kommunen for å gå på arbeid, og mange av våre bedrifter leverer også varer og tjenester til andre

kommuner i vår region. Gjesdal er avhengig av at vi har en region hvor næringslivet blomstrer og det er god utvikling. Det er derfor viktig at Gjesdal kommune deltar i regionale samarbeid som er med på å styrke næringslivet i både region og i Gjesdal når det vurderes som hensiktsmessig.

Strategiske grep

Næringsstrategien har fem strategier som skal gi retning for kommunens arbeid og danne grunnlag for tilhørende handlingsplan.

Samarbeid

Vår visjon «Bedre sammen» handler om at vi oppnår mer når vi arbeider i et fellesskap. Samarbeid vil derfor være en sentral strategi for kommunen.

- Som organisasjon skal vi samarbeide på tvers av tjenesteområder og avdelinger, slik at vi oppnår en mest mulig helhetlig og målrettet næringsutvikling i kommunen.
- Vi skal prioritere satsinger hvor næringslivet har samlet flere aktører i et samarbeid fremfor enkeltaktører.
- Være bevisst at Gjesdal kommune også spiller en rolle i den regionale utviklingen, og derfor vurdere deltagelse i regionale prosjekter og satsinger.

Stedsutvikling

Gode lokalsamfunn er en viktig forutsetning for næringsutvikling. Vi vil derfor i vårt arbeid med stedsutvikling være bevisst hva som er viktig for næringslivet og hvilke ringvirkninger vi skaper gjennom vårt arbeid.

Bygge på våre fortrinn

Gjesdal kommune har flere fortrinn som gir et godt grunnlag for næringsutvikling. Disse fortrinnene vil vi bygge opp om:

- Sentrale veier, E39 og Fv450, går gjennom kommunen og har næringsområder plassert tett på
- Flere av regionens største turistattraksjoner er lokalisert i Gjesdal
- Kort avstand til flott natur, med både fjell, fjorder og fosser
- Et sentrum hvor både innbyggere og besøkende trives
- Høy utpendling gir muligheter for rekruttering av arbeidskraft for lokalt næringsliv

Utnytte offentlige virkemiddel

Som kommune kan vi bidra til at næringslivet får innsikt i det offentlige virkemiddelapparatet og stimulere til bruk av dette. Vi kan også bruke vårt handlingsrom innenfor lov om offentlige anskaffelser på en måte som gir lokalt næringsliv mulighet til å konkurrere i våre anbudsprosesser.

Flest mulig i arbeid

At en høy andel mennesker står utenfor arbeidslivet er en nasjonal utfordring. Utenforskap gir ikke bare en økt belastning på velferdssamfunnet, men det bidrar til også å forsterke problemet med å skaffe tilstrekkelig arbeidskraft til både offentlig og privat sektor.

Gjesdal kommune vil arbeide for at flest mulig skal kunne delta i arbeidslivet. For barn og ungdom handler det om å få innsikt og erfaringer i arbeidslivet, i tillegg til å forebygge framtidig utenforskap. For andre aldersgrupper handler det i stor grad om å bidra til integrering i arbeidslivet, at personer som har falt utenfor kommer tilbake og at folk kan stå lengre i arbeid.

Handlingsplan

Samarbeid

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Finansiering
Delta på næringslivs-arrangement	Vi skal være til stede på arrangementer og møter hvor det er naturlig og relevant for kommunen å delta.	Kommunens kontaktperson i aktuelt fagområde har ansvaret for å involvere aktuelle deltagere	Drifts-oppgave
Legge til rette for medvirkning fra næringslivet	Næringslivet skal vurderes som høringspart og inviteres inn i medvirkningsprosesser når det er vurdert hensiktsmessig.	Alle tjenesteområder	Drifts-oppgave
E-postliste for boligbyggere og -utviklere	Deling av relevant informasjon om kommunens boligpolitikk	Boligkontoret	Drifts-oppgave
Kontaktpunkt politikk og næringsliv	Invitere næringslivs-grupperinger til formannskapet	Næringssjef	Drifts-oppgave

Bedriftsbesøk	Gjennomføre regelmessige bedriftsbesøk.	Næringssjef	Drifts- oppgave
Regionale prosesser	Delta i regionale planprosesser.	Alle tjenesteområder	Drifts- oppgave
Regionale prosjekter	Vurdere å delta i regionale prosjekter	Aktuelt fagområde	Politisk behandling om vurdert nødvendig
Formelle samarbeid / medlemskap	Bruke våre partnerskap til å skape lokal næringsutvikling.	Hovedkontakt i kommunen	Drifts- oppgave
Eiendoms- formidling	Etablere en nettside med oversikt hvor ledige næringsareal, -lokaler og -tomter kan gjøres synlige.	Næringssjef	Drifts- oppgave
Samarbeid framfor offentlig konkurranse	Når kommunen oppretter tilbud som kan være i konkurranse med næringslivet, skal samarbeidsformer vurderes som alternativ.	Alle tjenesteområder	Drifts- oppgave

Stedsutvikling

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Finansiering
Sikre gode offentlige tjenester i tettstedene.	Gjennom et godt lokalt tilbud økes bostedsattraktiviteten	Alle aktuelle tjenesteområder	Drifts-oppgave
Ålgård etter flytting av E39	Gjennomføre en konsekvensanalyse, og se på hvilke grep kommune og næringsliv bør ta.	Kultur og samfunn	Må vurderes i planstrategi og finansieres i HØP
Samlet plan for Myrå/Meierikrossen	Bidra til at det lages en samlet plan for området.	Kultur og samfunn	Må vurderes i planstrategi og finansieres i HØP
Revisjon av områdeplan for Ålgård sentrum	Revidere planen med bakgrunn i dagens situasjon og vurderinger knyttet til flytting av E39	Kultur og samfunn	Må vurderes i planstrategi og finansieres i HØP
Stimulere til fortetting	Gjennomføre planvask av eldre regulerings-planer og legge til rette for fortetting i etablerte boligområder.	Kultur og samfunn	Må vurderes i planstrategi og finansieres i HØP
Infrastruktur- strøm	Videreutvikle samarbeidet med Lyse og Lnett.	Kultur og samfunn	Drifts-oppgave
Infrastruktur – vei	Videreutvikle samarbeidet med Rogaland fylkeskommune, Statens vegvesen og Nye Veier.	Kultur og samfunn	Drifts-oppgave
Infrastruktur – kollektivtransport	Videreutvikle samarbeidet med Rogaland fylkeskommune og Kolumbus.	Kultur og samfunn	Drifts-oppgave
«Coworking space»	Se på mulighet for at det etableres et kontorfellesskap på Ålgård hvor det er mulig å leie seg en kontorplass.	Næringssjef	Drifts-oppgave

Bygge på våre fortrinn

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Finansiering
Markedsføring av reiseliv	Utnytte mulighetene som ligger i vårt partnerskap med Region Stavanger til å utvikle "destinasjons-nettside"	Næringssjef	Drifts-oppgave
Videreutvikle turistinformasjonen	Øke kompetanse om reisemål i Gjesdal.	Kultur og samfunn i samarbeid med næringssjef	Drifts-oppgave
Bidra til at både arbeidsgivere og arbeidstagere ser muligheter knyttet til å få flere innbyggere til å arbeide i Gjesdal.	Bruke aktuelle arenaer til å synliggjøre hvor mange som pendler ut av kommune, i kombinasjon med å vise fordeler med å arbeide lokalt.	Næringssjef	Drifts-oppgave

Tilrettelegge for friluftsliv	Arbeide for å utvikle turmulighetene i kommunen i dialog med grunneiere og støtte frivillige organisasjoner. Det vil også være naturlig å involvere Gjesdal bondelag på et overordnet nivå.	Kultur og samfunn	
Sentral plassering knyttet til E39 og Fv450.	Arbeide for god fremkommelighet, være bevisst behov og muligheter for næringslivet og synliggjøre muligheter tilknyttet veinettet.	Kultur og samfunn / næringssjef	
Et aktivt landbruk i hele kommunen.	Styrke fagområdet landbruk, natur og miljø med økte ressurser.	Kultur og samfunn	Midler avsatt i HØP.

Utnytte offentlige virkemiddel

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Finansiering
Fremme tilbud om gründerveiledning	Bidra til økt synlighet for Skape.no som blant annet tilbyr gratis etablererveiledning til gründere, og holder relevante kurs for bedrifter i utvikling	Næringssjef	Driftsoppgave
Veiledning om offentlig anbud.	Årlig samling for lokale virksomheter, for å øke andelen lokale tilbydere i offentlige anskaffelser.	Innkjøpsleder	Driftsoppgave
Bidra til å gjøre offentlige tilskuddsordninger kjent	Dele informasjon om relevante tilskuddsordninger/ virkemiddel med næringslivet.	Næringssjef	Driftsoppgave

Flest mulig i arbeid

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Finansiering
Forberede skoleelever på arbeidslivet	Gjennomføre aktiviteter som bidrar til å forberede elever på arbeidslivet.	Oppvekst	Driftsoppgave
Synliggjøre lokale læreplasser	Organisering samling hvor de eldste elevene i ungdomsskolen får informasjon fra virksomheter i Gjesdal som tilbyr læreplasser.	Oppvekst	Driftsoppgave
Sommerjobb utsatt ungdom	Gi et tilbud om sommerjobb til ungdom gjerne ikke ville fått sommerjobb.	Oppvekst	Midler avsatt i HØP
Tilby kommunale sommerjobber	Bidra til at det skapes muligheter gjennom kommunale sommer- og ekstrasjobber,	Personal i samarbeid med tjenesteområdene	Driftsoppgave
Inkluderende arbeidsliv	Arbeide for å hindre frafall og se etter muligheter som inkluderer mennesker som står utenfor arbeidslivet.	Personal	Driftsoppgave
Tilby prosjektoppgaver og praksisopphold for elever og studenter	Ha en positiv dialog med UiS og eventuelt andre aktuelle skoler.	Personal i samarbeid med tjenesteområdene	Driftsoppgave

Bidra til at Gjesdalbedrifter ser muligheten for samarbeid med UiS	<u>Together - Collaborate with UiS</u>	Næringssjef	Driftsoppgave
«Mennesker tilbake i arbeid»	Samarbeide for å gi folk som står utenfor arbeidslivet en mulighet til å komme i jobb.	Helse og velferd	Driftsoppgave
Smiå og Ålreit	Arbeids- og aktivitetstiltak for å skape en meningsfull hverdag og hjelpe innbyggere tilbake i ordinært arbeid	Helse og velferd	Driftsoppgave
Sandnes ProService og Helt med	Arbeidstilbud til mennesker med utviklingshemming	Helse og velferd	Driftsoppgave
Integrering av flyktninger i arbeidslivet	Arbeide for at en høyest mulig andel går fra introduksjonsprogram over i ordinært arbeid	Helse og velferd	Driftsoppgave